

Vertrouwelijk

Verslag

**Bestuurlijk overleg met de
gemeente Medemblik**

d.d. 7 juni 2022

14 juni 2022

Gespreksgegevens

Datum: 7 juni 2022

Tijd: 15.30-17.00

Aanwezig namens de provincie Noord-Holland

- I. Zaal (Gedeputeerde)
- M. Rol (IBT generiek/omgevingsrecht)
- R.W. Timmers (IBT financieel toezicht)
- R. Cebula (IBT financieel toezicht)
- R. van der Linden (IBT omgevingsrecht)

Aanwezig namens de gemeente van Medemblik

- E. van den Bosch (CDA)
- S. Rood (D66)
- B. Huisman (GroenLinks)
- S. Visser van Eijk (ChristenUnie)
- J. Stam (VVD)
- T. Beuker (Morgen!)
- L. Plekker (Gemeentebelangen)
- T. Berlijn (Hart van Medemblik)
- D. Kuipers (Wethouder)
- A. Griekspoor (Gemeentesecretaris)
- N. Ooijevaar (Afdelingshoofd financiën)

Inleiding Gedeputeerde

Gedeputeerde Zaal heet iedereen welkom en geeft ter introductie het volgende aan:

Vooroverleg met B&W

Voorafgaand aan deze bijeenkomst is er een korte digitale bijeenkomst met de burgemeester, wethouder Van Langen en de gemeentesecretaris geweest waarin de gedeputeerde heeft toegelicht waarom het gesprek met de gemeenteraad plaatsvindt en wat de inhoud van het gesprek zal zijn.

Constateringen Financieel Toezicht

Bij de presentatie van de begroting voor 2022 is geconstateerd dat niet alles volledig in de begroting was opgenomen, met name met betrekking tot de ramingen voor wettelijke taken (nieuw beleid) en de voorgenomen ambities.

In het vertrouwen dat Medemblik bij de eerste begrotingswijziging in januari 2022 de begroting zou bijstellen, is afgezien van het instellen van preventief toezicht. Uiteindelijk heeft de gemeenteraad anders besloten met als gevolg een verdere verslechtering van de begrotingspositie.

Deze gang van zaken heeft het vertrouwen van de provincie aanmerkelijk geschaad en geleid tot spijt bij de gedeputeerde van het afzien van instellen van het preventieve financieel toezicht. Om weer een correct beeld van de begrotingspositie te creëren, geeft de gedeputeerde aan dat zij voor de (meerjaren)begroting 2023 een realistische en evenwichtige begroting verwacht waarbij de prioriteit ligt op het invullen van de wettelijke taken. Het dient daarbij te gaan om concrete maatregelen, waarbij het gebruik van taakstellende (PM) posten achterwege dient te blijven.

Constateringen Toezicht Omgevingsrecht

De gemeente Medemblik heeft vorig jaar voor het derde achtereenvolgende jaar het oordeel “niet adequaat” op het gebied van omgevingsrecht gekregen. De beleidscyclus rondom vergunningen, toezicht en handhaving is niet op orde en ook de bestemmingsplannen zijn niet actueel en informatie hieromtrent is onvoldoende raadpleegbaar en beschikbaar. Dit was aanleiding voor Gedeputeerde Staten om hierover met het college van Medemblik in gesprek te gaan vorig jaar februari.

In dit gesprek heeft het college de problemen erkend en aangegeven dat de situatie in het omgevingsrecht zorgelijk is. Deze zorgen zijn van structurele aard en liggen met name op gebied van voldoende kwantitatieve en kwalitatieve capaciteit. B&W gaf aan € 2,5 miljoen te willen investeren in de eigen organisatie en hiervoor met een voorstel naar de gemeenteraad te gaan. Dit bedrag is later door het college teruggebracht naar € 2,1 miljoen en uiteindelijk heeft de gemeenteraad in april vorig jaar € 0,8 miljoen toegekend om te investeren in de ambtelijke organisatie. In het besluit is uiteindelijk geen euro geïnvesteerd in capaciteit op het omgevingsrecht. In de begroting over 2022 is éénmalig circa € 50.000,- opgenomen voor het jaar 2022 voor ruimtelijke ordening.

Ook dit heeft niet bijgedragen aan het vertrouwen in het gemeentebestuur van Medemblik.

Gedeputeerde Staten zijn dan ook voornemens om op het gebied van omgevingsrecht de interventieladder bij taakverwaarlozing versneld te doorlopen en zo nodig dit jaar al in de plaats te treden. In de plaats treden wil zeggen, dat de provincie de taken voor de gemeente gaat uitvoeren op kosten van de gemeente net zolang totdat de taakverwaarlozing is opgeheven.

Afronding

De gemeenteraad heeft een verantwoordelijkheid om de zaken structureel op orde te brengen en het college van voldoende middelen te voorzien om dit te kunnen bewerkstelligen. Medebewindstaken

hebben te allen tijde prioriteit en moeten niet politiek worden gemaakt. Van belang is dat de raad het eens is dat deze taken prioriteit hebben.

Reactie en vragen van de gemeenteraad

Plekker vraagt: waarom is omgevingsrecht onderdeel van deze bijeenkomst?

Vanwege de duidelijke koppeling met de financiële prioriteiten die de gemeenteraad stelt. Als gevolg van de slechte financiële positie en de gekozen prioriteiten worden medebewindstaken in het omgevingsrecht thans niet adequaat uitgevoerd. De raad is primair uitgenodigd vanuit het financieel toezicht, maar het leek ook goed om de raad te wijzen op zijn verantwoordelijkheid op het vlak van het omgevingsrecht.

Plekker neemt namens de vertegenwoordiging van de gemeenteraad het woord en geeft aan dat de zaken door hen worden herkend en erkent. Daarbij geeft Plekker ook een paar voorbeelden van pijnlijke keuzes die de gemeenteraad al heeft gemaakt, zoals renovatie in plaats van nieuwbouw bij een zwembad.

De gemeenteraad is voornemens om bij de Kadernota maatregelen aan te geven die uiteindelijk moeten leiden tot weer een financieel gezonde gemeente. Voor de komende begroting is daartoe een bedrag ad € 5,7 miljoen nodig. Plekker geeft aan dat de gemeenteraad zich ervan bewust is dat de medebewindstaken op orde moeten komen. Er moet een plan gemaakt worden om inzicht te bieden hoeveel capaciteit daarvoor werkelijk nodig is. Van den Bosch vult aan dat BDO een rapport heeft opgesteld dat hieraan ook refereert. Plekker geeft verder nog aan dat in komende en de vorige lenenota al meer geld beschikbaar is gesteld voor het omgevingsrecht.

Stam vraagt ook aandacht van de provincie voor de beperkingen op het gebied van woningbouw die de gemeente op dit moment ervaart. Stam pleit voor provinciale medewerking voor meer mogelijkheden hiertoe, omdat het ook inkomsten genereert.

Beuker sluit zich aan bij de vorige sprekers en geeft aan dat de raad al impopulaire maatregelen heeft genomen, zoals tot twee keer toe een grote OZB verhoging. Desalniettemin staat de raad – indien nodig – niet onwelwillend tegen een eventuele verdere verhoging van de OZB.

Huisman vraagt of de provincie ook inzage heeft in de informele documenten. Als voorbeeld noemt Huisman dat de gemeenteraad de P&C cyclus heeft aangepakt en dat de raad aan het college kaders heeft meegegeven. Daarnaast lukt het de gemeente moeilijk tot niet om geschikte ambtenaren aan te trekken en vraagt wat de provincie hierin kan betekenen. Huisman vraagt ook om vanuit de provincie bij het Rijk aan te geven dat de uitkering uit het gemeentefonds onvoldoende is om de medebewindstaken goed uit te voeren.

Rood geeft aan: doordrongen is dat er iets moet veranderen.

Tenslotte vraagt Berlijn om aan te geven wanneer de provincie voornemens is om in de plaats te treden, of de provincie ook besluiten kan terugdraaien en voornemens is dit te doen.

Reactie gedeputeerde en dialoog

Gedeputeerde Zaal geeft aan dat de ruimtelijke mogelijkheden voor woningbouw het beste besproken kunnen worden met de vak-gedeputeerde, Loggen. Tevens geeft zij aan dat zij (meer) woningbouw niet als een reële oplossing voor de huidige financiële positie ziet en roept de gemeenteraad andere reële structurele oplossingen te zoeken.

De gedeputeerde onderkent dat er momenteel grote krapte is op de arbeidsmarkt, maar constateert tegelijkertijd dat de raad geen geld beschikbaar heeft gesteld om de problemen met de medebewindstaken op te lossen. Als reactie op de vraag van Huisman heeft de provincie nog niet eerder de vraag van een gemeente gekregen om ook op dit vlak hulp te bieden.

Op de vraag hoe de provincie kijkt naar mogelijke bestuurlijke fusie geeft gedeputeerde Zaal aan dat de provincie geen wettelijke bevoegdheid heeft om een fusie te initiëren. Wel wordt bestuurskracht gemonitord en wordt een signaal naar BZK gestuurd, zodra de provincie van oordeel is dat het niet goed gaat. Daarbij vindt zij ook dat het zeer gezond is als gemeenten zelf goed en objectief blijven kijken of zelfstandigheid nog wel gepast is, of dat samengaan meer mogelijkheden biedt dan wel eigenlijk onvermijdelijk is.

In reactie op de oproep van Huisman om meer geld uit het Gemeentefonds geeft de gedeputeerde aan dat hierover al signalen vanuit de provincie aan BZK zijn afgegeven.

Naar aanleiding van de vraag over het zicht van de provincie over op interne/informele financiële stukken vult Timmers aan, dat financieel toezicht zich ook op basis van tussentijdse rapportages - zoals een kadernota's - een beeld vormt. Voor wat betreft het terugdraaien van besluiten biedt de gemeentewet onder het regime van repressief toezicht de mogelijkheid om besluiten voor te dragen voor schorsing en vernietiging. Daartoe is tot nu toe nog geen aanleiding geweest. Onder het repressief toezicht wordt ook het meerjarenperspectief gemonitord en blijft de provincie met de gemeente in gesprek. Voor nu is geconstateerd dat de gemeenteraad de afgelopen tijd veel aan het uitstellen is. Het advies is dan ook om vooral de basis op orde te krijgen.

Van den Bosch zegt dat de raad zich er steeds meer van bewust is van wat nodig is en het beeld steeds duidelijker wordt, maar roept de provincie ook op om in gesprek te blijven met het college van burgemeester en wethouders.

Afronding

In de aanvang om de afspraken nog eens na te lopen wijst Huisman erop dat er slechts een delegatie van de raad aan tafel zit en daardoor het maken van definitieve afspraken nog niet mogelijk is.

Gedeputeerde Zaal geeft hierop aan dat het uitvoeren van medebewindstaken geen keuze is, dat de gemeenteraad heeft erkend dat wettelijke taken uitgevoerd moeten worden en dat er in de begroting 2023 voldoende middelen beschikbaar moeten komen om deze taken uit te voeren. Als provincie is er nog geen keuze gemaakt waarop en wanneer in de plaats zal worden getreden, maar als er geen significante verbeteringen zijn dan kan dat voor het eind van dit jaar gebeuren.

Ter verduidelijking nog een aantal punten en adviezen:

- Als de provincie in de plaats gaat treden betekent dit dat de provincie medebewindstaken op kosten van de gemeente zal gaan uitvoeren totdat de taak verwaarlozing is opgeheven. De raad moet er dan rekening mee houden dat de taken volgens de maatstaven van de provincie worden uitgevoerd (deze zijn hoger dan de minimale normen).
- Gebruik niet de financiële positie van Medemblik om het RO beleid van de provincie ter discussie te stellen.
- Het is verstandig om voor 2023 een reële en sluitende (meerjaren)begroting te hebben. Vóór 1 januari 2024 nemen GS een besluit over het toepassen van preventief toezicht.
- De gemeente Medemblik scoort op twee van de toezichtdomeinen niet adequaat. De gedeputeerde geeft aan dat dit een signaal is dat de bestuurskracht van de gemeente Medemblik onder druk staat en raadt de gemeenteraad aan na te denken en te spreken over de toekomst van de bestuurlijke toekomst van de gemeente.
- De verantwoordelijkheid voor uitvoering van de wettelijke taken en gezonde financiën is een verantwoordelijkheid van de raad als geheel. Het is aan te raden dat hierover raadsbreed consensus bestaat en niet alleen bij de (nieuwe) coalitie.

De gedeputeerde bedankt een ieder voor zijn komst en geeft aan graag nog een keer Medemblik te willen bezoeken op het moment dat het nieuwe college is aangetreden.

Conclusies en afspraken

De gemeenteraad herkent zich in de huidige positie, onderschrijft de noodzaak en gaat ervoor zorgen dat voldoende middelen worden vrijgemaakt, zodat de wettelijke taken met de nadruk op de taken in het omgevingsrecht adequaat kunnen worden uitgevoerd. Dit alles zal dienen te geschieden binnen een voor 2023 vast te stellen realistische begroting. Tot slot is afgesproken dat het verslag van dit overleg uitsluitend gedeeld wordt met de aanwezigen en verder het overleg als vertrouwelijk te houden. Eventuele publicatie van dit verslag wordt overgelaten aan Medemblik.